



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.5. Ecce defunctus. Verba hæc Recipe continent salutis, quod nobis Lucas medicus diuinus præscribit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

quilibet defunctus adhuc loquitur. tentionibus, & auctoritate in seculo grandibus. Quam discretè tersequè Prælati ille de pulpito peroravit? quam elegantè terrenorum declaravit, aperuitque vanitatem? Verum est: Sed defunctus adhuc loquitur: expressius hoc dec larat, hoc prout in seculo, hoc tumulatus in sepulchro, in quo tota illius maiestas, auctoritas opesque concluduntur, quam ad votum omnium luctus est index ille ferens sententiam, throno suo sublimis, & cæteris auctoritate superior? Sed defunctus adhuc loquitur. Elegantius multo nunc loquitur mundana condempnans, quam vana sint & inania declarando. Quâ pompâ familiaris suæ talis ostendit splendorem, & ornatu suo cultusque corporis quam bene prolapsæ suæ stemma prætulit illusterrimum? Sed defunctus adhuc loquitur: Incomparabiliter melius nunc exponit quam inania vanaque fuerint hæc omnia, & quam parum illi prodesse potuerint, nisi in quantum illis vñs fuerit, ad Deo ferendum tanto ferentius. O qualis hodie loquitur prædicator: Ecce defunctus ad lætens forma venustior, spectabilis, opibus prædius, in delicijs habitus, flore vernantis ætatis excitatus, in seculo prostratus, hic te alloquitur, inquit D. Aug. Attend ad me & intellige, & considera me, ut vel sic tibi horreat luxuria tua, vel avaritia tua. Hæc quod in eis, ego sui &c. Insuper & hæc omnia ut credo, Spiritus S. nobis inculcat, qui nos velut huius defuncti statuit auditores, & ipsi in seculo velut in pulpito concionantem: Memor esto iudicij mei: sic enim erit & tuum: tibi neri, & tibi hodie: Verba sunt hæc facta conceptibus ab alijs satis superque declarata.

§. Ecce defunctus. Verba hæc Recipe continent salutis, quod nobis Lucas medicus divinus prescribit.

FIG 12 I. Tria in si lio illo confideranda. Ecce defunctus. Quandoquidem Evangelista Lucas divinus ille medicus oculos a nobis exquirat, quos in defunctum hunc dirigamus: oportet particulare quippiam comprehendat, ut eiusdem attentus intus in non partiam sit nobis salutem profuturus, nec abierit: tria namque particularia in illo confiderat. Primum, quod adolescens fuerit. Adolescens in flore iuventutis maxime vegetus, alacer & excitatus ingrediebatur velut generosus equus huius mundi stadium calcando, quaquaversum arrogans circumspiciendo, & ab omnibus attentè conspectus, de quo eloquenter D. Gregor.

Nysien. Secundum: divitijs affatim abundabat. Hoc nobis exprimit turba æquiosa sumus conermitans, honorantque matrem viduam: maior quippe civitatis ad sepulchram patris confluerat. Turba civitatis multa cum illa. Tertium: quod filius esset charissimus, anima matris delictum: hoc confirmat, dicendo: Filius unicus matri suæ, & hæc vidua erat. Hoc solum asserendo, quod filius esset unicus matri viduæ dicitis, iam intelligimus, quod omnigeno delictarum apparatu in cibo potu & vestitu, & omnibus quibus gaudere posset, frueretur: cum in ipsum omnes maternorum viscerum sollicitudines curaque collimarent. q. d. Evangelista: Ecce, illum intuemini: qui licet robore fuerit iuventutis præmunitus, pluribus protectus opibus, omni delictarum genere defensus, portam tamen ad eum intrandi non invenit, sic ut ingressum illi prohibere fuerit ipsi impossibile. Hunc vult ut attentè consideremus. Ecce defunctus efferebatur.

Hortatur ut eius particulares perpendamus conditiones, quod adolescens, quod dives, quod In Pharaone tenuerim educatus. Mortes illæ frequentius ne Deus operatur in hominibus, illisque timorem incutunt, ut mox illa Pharaonis totiusque exercitus, contra Israelitas, quos unico flatu maris suam, fluctibus innotuit Dominus demergendos. Nemo satis historiam admiretur Israelitarum. Numerosum contra eos Pharaon congregavit exercitum, adeo stupendum ac terribilem, ut facile dixeris nullas ei posse vires obistere. Voluit nihilominus Deus brachij sui invicti demonstrare potentiam: conversus enim contra Pharaonem in defensionem suam Pharaonemque gentis Israeliticæ, adversarios omnes, stante spiritus suo, pelago demersit nunquam emergendos, sic ut illis nec currus, nec equites, nec arma, nec milites, nec magnates, nec custodes potuerint auxiliari, suppliciaque ferre percutibus. Quid hoc rei? ut Rex tantus talisque toto spectante mundo, ad omnium oculos mersus intereat? Vtique: voluit enim hic Deus brachij sui excelli notam facere potentiam in Regem adeo formidandum, ut terrore cunctos percellat Egyptios, Et horum Monacharum, fortiorumque mundi eladibus pertertere illos: qui mundi statua fecerantur. Quando pauperculus quidam discedit, cæteri nihil timent, nec huius mors illis timorem incutit, sed nec in illo quidem sistunt, aut de eius morte ad propriam argumentantur, nec quia ille moritur, sibi motum cavent obtenturam.

Ho. de hoc omni op. sic. c. 25. 61.

III. Timor magna si magnates percellit.

721
 turam: sibi namque persuadent se longè abesse
 ab illis acidentibus, fame, nuditate, pauperie,
 solitudine, medicorum, medicinarumque de-
 fecti: his enim omnibus pauperioris indigent,
 hæc ipsi emicula patiuntur. Sic censerent divites,
 potentesque saculi, quod mors in illos habue-
 rit ingressum, eo quod domum habuerint aper-
 tam, indefensam: at quando Regem audiunt
 obisse potentissimum, magnatē, vel di-
 gnitate primarium, tunc illos capit vehemens
 admittio, percussit timor, invadit horror,
 crucem sibi signant, sup̄ cœcilia atollunt, con-
 trahunt humeros, stupidi hærent sibi que in tuto
 colloquantur: si propugnacula illa & fortali-
 tia non defenderunt inhabitatorem: si diuina
 illa & thesauri apparatus non contruptant:
 si medici non curant infirmitatem: si tales me-
 dicinæ humorem non expulerūt: si tales substā-
 tiæ facultatem & vires non roborant: quid est
 quod fiduciam spernque collocemus in ijs om-
 nibus quæ mundus possidet? Hæc brachijs sui
 potentiam Deus demonstrat: *Manum validam*,
 Per hoc strinxit, & horrore percussit etiam potē-
 tissimos; & si sedulo cogitares, veram ageres de-
 secleribus penitentiā.

Hoc ut opinor David insinuat, sententiā est
 Theodoretī, quod ad litteram loquatur pornam
 clademque variā, quam postmodum Deus
 in diebus Regis Ezechie impisit de Rege blas-
 phemo Semachertib, eiusque exercitu: quia ca-
 dente Angelo sub vniū noctis spatio interfecit
 centum octoginta quinque millia bellatorum: ip-
 se mortem evasit (a) eripem præ iudice discre-
 pens, summo pudore confusus, imò sibi ipsi
 indignatus: & hoc ipsum psalmi titulus videtur
 indicat: *In finem psalmus, Asaph canctum ad As-
 syrios.* Contemplatur psalmista tyrannum saltu
 arrogantem, delecto exercitu, solum, invalidum,
 fugivum, confusum, inopem consilij: confide-
 rat, perpenditque prostratam ei s̄ superbiā, vi-
 res eius elumbes, suam agnoscentem infirma-
 tem: quo circa non dicit: *Cogitatio Regis, sed
 cogitatio hominis.* Hæc est ita hæc est, quæ ma-
 gificat, laudatque Dei potentiam, videre mo-
 mento temporis hominem adeo illustrem, divi-
 tem, potentem & Dominum absolutum, de-
 lectum, confusum, solum, fugientem. Hic patet,
 quā exigui sit valoris tota mundi potentia. Van-
 iam hæc attendente, animoque crebro perpen-
 dendes, quā laxos Deo dies festaque conse-
 crates? Hæc illa, illa penitentia: hæc sunt illa
 festiva gaudia, quibus cœlum exhilarescit: *Gan-*

*dium est in celo super uno peccatore penitentiam
 agentē.* Hæc de causa volens Ecclesia grata hæc
 festa in quadagesima exortit, hanc de morte
 celebrat memoriam: *Memento quia pulvis es?*
 O homo, cogita, recogita, in quod terminent
 omnes terræ celsitudines, & luce claris cogno-
 sces, quid rerum sint divitiæ, delicia, honores,
 quas summo studio sitientissimus accuparis:
 quandoquidem in ijs, qui illis præ ceteris po-
 titi sunt, mors capiat experientiam: & hic pa-
 riet Dei manus potentissima resplendet, quan-
 doquidem tanta delectat facilitate illos:
 quibus nullos agnovit cœlis esse potentiores.
 Habeo ex D. August. (illius est ille tractatus
 qui nomine eius circumfertur & inscribitur: *Spe-
 culum peccatoris*) nullum esse posse remedium
 quo liberemur à peccatis, illo efficacius quā de
 quo Spiritus S. assueverat: affirmat quod qui
 illa vix fuerit, ut convenit, non peccaturus sit
 in æternum sic ut peccat: *In omnibus operibus tuis
 memorare nonissima tua, & in æternum non pecca-
 bis.* Adverte cum D. Aug. primo à Spiritu S. in
 remedium assignat meditationem: hæc etiam
 ea est, quæ distat anima, & ipsum nomen in-
 nuat *Meditatioq. d. Mens distans*, & nos expen-
 dimus ex D. Ambros. sunt quippe meditatio: es
 sanctæ quæ de capite geruntur velut capilli
 Samsonis: qui si fuerint integri & vigorosi, vi-
 res vincendis hostibus præbent fortiores, sin au-
 tem rescindantur, talis sine illis remanet anima,
 qualis exiit: Samson, dæmonum voluntati, ac-
 ludibrio, sicut Samson Philistinorum, expoli-
 ta: Quocirca Moyses eos perditos esse ce-
 luit, quibus hæc deest pia meditatio: *Gens abs-
 que consilio est, & sine prudentia: vinam sapientie,
 & intelligentiæ ac novissima providentia: hæc sunt
 ea verba de quibus D. Aug. fusè discit: hunc
 quoque defectum in peccatoribus David adver-
 tit: *Vir insipiens non cognoscet, & stultus non intel-
 liget hæc.**

Inter omnes sanctiores meditationes quæ sunt
 aptissimum ne pecces, remedium, vexillum erigit
 attendente meditatio. Ea est, quam definit Spiritus
 S. *Virtus consistit omnia, & extulit in reme-
 dium ut serpentem æneum, de quo plures discursus
 proposuimus.* Modò autem expendimus illius
 præscripti salutis eij verba ex ore Samsonis: *In
 omnibus operibus tuis memorare nonissima tua &
 in æternum non peccabis.* Vtinam dum lubet talis
 ahtre domum, sedulo considerares, quod te in
 ea possit mors invadere, teque momento tempo-
 ris de hac vita ad perpetuas & voraces inferni
 flammæ

*Tract. 1. n. 106. 167. 1. 2. de Spi-
 ritu S. in
 prolo. ad
 finem.*

D. Aug. 1. 1. 7.

*Tract. n. 2. à §
 1. 47.*

flamas præcipitare in æternum. si quando ad tabernaculis profectis lucositas hoc animo velociter: fieri potest, ut hic me mors arripiat, si statque tremendo Dei iudicio condemnandum, si quando ita strenue laboras acquirere diuitijs insatiabilis cum effectu pendere: fieri potest, antequam hæc ad manus meas deveniant, in manus ego perire deuenere mortis, suisque me illa comprehendet, & vili mihi soluet linteo-

lucositas? En tibi qualem illum describat vaticus Osee: *Maledictum est mendacium, & homicidium, & falsum, & aculterium inuolauerunt, & sanguis sanguinem tetigit. Quid remediij? Ventus exurgat vehementior ab occidente. Mortem designat occideris, vbi nobis vita sol occidit. Spiritus potentiori ab illa regione te perferentia pellit.*

Ex intensiori calore in Ægypto prodierunt locustæ in tanto numero, & aseo perniciosa vi nihil vitide in campis, aut arboribus relinquerent noui corrosum. Accurrit Pharaon ad Moysem, aitque: Ecce peccauimus, succurre nobis, & postulata cuncta concedemus. Confugit Moyses ad Dominum, auxilium efflagitat. Dabo, respondet Dominus, efficacissimum. *Flare fecit*

Et ait Dominus ab occidente vehementissimum & arreptam locustam protexit in mare rubrum, non remansit ne vna quidem. O ventum occidentem, quam efficacis est ad omnes exterminandum locustas, omnes eliminat, nec vna quidem superest. Locusta symbolum est planè egregium peccati, quod enim ipsa damnum in terra campis, videbis quod ipsum idem inferat animæ nam illam destruit, gratiæ consumit venustatem, charitatis fecunditatem, donorum spiritus, virorem, mellemque mortuorum copiosissimam. Nascitur hæc locusta ex calore immo dico concupiscentiæ, qui nos exurit: hoc enim ait D. Iohannes: *Omne quod est in mundo concupiscentia est.* Totus hoc igne pestilentiali mundus inardescit: *Totus mundus in maligno positus est.* Exponit hoc D. Thomas. Totus mundus hoc igne amoris proprii maledictio inflammatur.

1. Tim. 2. 16. 1. Cor. 13. 9.

Ex hoc tanta locustarum oritur multitudo, quantum manifestat D. Paulus: *Erunt homines seipfos amantes.* Concupiscentia flagrant, sui ipsorum Narcissi: *Capiti, elati, superbi, blasphemæ, parentibus non obediens ingrati, scelerati &c.* Tu te ipsum considera, quot de tua concupiscentia locustæ pullulent peccatorum: quot concupiscentias delicias, honores diuitias, recreationes, delicta cinaria: quis illam impudicitie excitauit locustam quam tanto tempore cum inhonesta seruas amicum? quis futurorum produxit locustam, quibus pauperum sanguinem et sanguisuga exiuxisti multissimam: quis odiorum & factionum locustas, quibus in eum conspiras, quem vel leuiter læsisse honorem tuum arbitraris. Heu quot scelerum locustis mundus impletur.

1. Tim. 3. 7. 1. Cor. 13. 9. 1. Cor. 13. 9. 1. Cor. 13. 9.

Ex hoc tanta locustarum oritur multitudo, quantum manifestat D. Paulus: *Erunt homines seipfos amantes.* Concupiscentia flagrant, sui ipsorum Narcissi: *Capiti, elati, superbi, blasphemæ, parentibus non obediens ingrati, scelerati &c.* Tu te ipsum considera, quot de tua concupiscentia locustæ pullulent peccatorum: quot concupiscentias delicias, honores diuitias, recreationes, delicta cinaria: quis illam impudicitie excitauit locustam quam tanto tempore cum inhonesta seruas amicum? quis futurorum produxit locustam, quibus pauperum sanguinem et sanguisuga exiuxisti multissimam: quis odiorum & factionum locustas, quibus in eum conspiras, quem vel leuiter læsisse honorem tuum arbitraris. Heu quot scelerum locustis mundus impletur.

Non leuis sit & transitoria meditatio: hæc etenim, (vt prædiximus de Cicutum) omnibus est communis, sed ardentissima: *Ventum vehementissimum, stringens fortis ac talis vt te ipsum consideres velut mortuum, te ipsum tibi proponas, (deseri potest, vt sit hodie) iam cum candela in manu expirantem, & modo ex hac vita emigrantem, omnia, quæ in ea possideras, desolentem, ad portam deinde consistentem æternitatis gloriæ cum Deo immentæ, vel horrendorum cruciatorum cum demonibus abyssi demeritum infernorum.* O quis in te ex hac consideratione effectus proueniret? Vide qualem in Apostolo Paulo hæc consideratio sit effectum operata: huic namque verbis illis insinuat: *Quæstio mortis fratris.* Cor. 15. 31. Orat. de fide re-

rem animæ medicinam: *Sit nobis quotidianus usus iuræ. in quidam morienti.* Quot per amplè ventilauius, obitu fratris sui. Hoc igitur est præsentissimum ad non peccantem dum amidoqui; & ideo diabolus, nos ad peccatum excitaturus, præ cæteris ad laborem 176. 214. Hanc mortis meditationem Deus primæus parentibus nostris præscripsit in remedium efficacissimum, ne forte in peccatum incidere; tunc Adamo quando collocatis in paradiso voluptatis hoc eis obijcerit præceptum inuixit: *In quocumque die comedere vitæ ex eo: morte morietur: comedere & morietur.* Gen. 2. 17.

num erit. accedit diabolus, veque illum in peccatum præcipitet, omnino is studet hanc illi esse, ete considerationem, nullumque mortis periculum libelle, persuadere: *Nequaquam morte morietur.* Abstulit hoc ab anima hominis, & continuo corruit illa. Efformat Rex imaginem suam ad vnum simillimam, in qua cultus illius vestium & pulchritudo demonstratur pictura walde eminenti, inserit illam lamina aureæ, quam deinde in secretissimo collocaat cubili, clauo suspensam fortiori: quo tempore clauus ille parieti iheret firmus, integra conseruabitur imago: vetum si quis accesserit, & fortissimam eum

eum extraxerit forcipibus tanto in terram impetu corruet, vt tota distingatur lamina confuta, p̄ctura confracta, & in partes disceptata.

Prototypon illud depinxit Deus, primum intelligo hominem, vt sui imaginem: *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.*

Hoc est quod Salomon ait: *D ea creauit de terra hominem, & secundum imaginem suam fecit illum, &c. & secundum se vestiuit illum virtute:* An: an illam laetitiam illi corporis inseruit, quod licet de terra formatum null tamen splendebat gratum prerogatiuis. Collocauit eum in abditissimo secessu quo non habebat in mundo secretiorem, in paradiso nempe terrestri: *Fecit Deus hominem, & posuit in paradiso voluptatum.* Affixit illum in obedientia, & precepti sui obleruantia, fortiori illo clauo timoris mortis, illi constanter assueuerat, quod si comederet, ilico moreretur: *In quocumque die comederis &c.* Advolat satan, prototypon illud conatur diruere: clauum impetit mendacibus illis fallax rationibus. *Cur precepit vobis Deus, ne comederetis? Nequaquam morte moriemini.* Unde hoc sequitur & quæ ratio quod gustato illo fructu moriemini? Numquid hæc arbor cæteris ipsa perniciosior? Quinimo antidotum est peccatorale, quod vitam vobis conferuabit, & quidem diuinam: *Erunt sicuti dij.* Fidem diabolo parentes nostri præstiterunt, quò factum est vt clauum illum timoris mortis euulerit, sicut illam suis numquam oculis viderant, nec experientia didicerant, qua ratione illa subintraret foras amplius non expellenda. Vita fruebantur quæta, tuta, incolumi, nullis subiecta accidentibus, nullis obnoxia infortunijs in corpore suo effectum sentiebant iustitiam originalem: erat hæc vigor quidam incorruptionis, inquam nihil poterat mors operari. Hoc igitur modo corruit nostræ naturæ imago præcellentiſſima, cecidit, confracta est, dissoluta, perita est: *Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit.*

Nobis non potuit hoc persuadere, nec clauum hinc ex toto euellere: nobis etenim exclamat *Heb. 9. 27. fides: Si autem est hominibus semel mors.* Quotidiana & continua hoc nobis adstruit experientia, quæ nobis cum Dauide loquitur: *Quis est homo, qui viuet & non videbit mortem?* Hoc quod in corpore nostro tot miserijs oppleto senon mer timus, semper illud ipsum innotat: nec est quis tem nobis ita sensibus impos, cui conetur persuadere dia-

bolus: *Nequaquam morte moriemini: vt enim ad diabolus Salomon: Nemo est qui semper viuat, & qui huius negat, sed rei habet fiduciam:* Hoc autem nobis suggerit, tempus studetque persuadere, mortem non esse adeo viciniam: i. uenis es, viribus pelles, vt rupibus ipsis obstitas valeat: salte gaudes, qua non posses frui meliori. non est quod modo mortis timeas impetum vitæque defectum, deinde diuitijs abundas; vt si decumbas iustitiam continuo medicum appelles, ad manum habes delicias, medicamenta, quibus dum æger decumbes deperditas possis vires instaurare.

§. 6. *Vmbra bonorum & diuitiarum seculi conatur diabolus hominibus abscondere memoriam horumque mortis, vt eius inuementes in peccato perseuerent.*

Hanc demonis astutiam exposuit Dominus de eo locutus in figura elephantis, quem vocat Behemoth, nomen hoc bestias significat in plurali: est etenim hoc animal, vel cum plus plurimum animalium, vt declarat *Job 40. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.* Dicitur vmbra appetere, & in locis vmbrosis sibi quietem deligere: *Sub vmbra dormiat, mal. c. 46. & vmbra suam vmbra contigit: Prægnas I, vmbra vmbra eius.* Auctores literales curioſi Natu ræ sitis inquirunt, qua ratione illud elephantum veniat. Idcirco asserit Aristoteles, quod tali modo quærat amæque loca fluminum vmbrosæ ubi sibi, auſpicioſiores arborum ramipullulant, vt licet non possit nuncupari, inquit, animal *Fluuiatilis, tamem riparum dicit potest.* Et alibi dicit idem philosophus quod sit animal varua sua simul terrestris & palustre. Hoc idem adstruit Elianus dicens tanto calore elephantem naturali mardescere, vt ab illo consumatur & exuratur, & necesse illi sit loca quætere condensæ, & aquatica, in quibus arborum crescit multitudo, folijs amplissimarum quatenus à solis radijs coniectus tanta possit humilitate calor interior, quo consumitur attemperari. Alij dicunt quod sicut ex naturali instinctu cognoscit vmbra suam alijs esse animalibus formidabilem, illam abcondere satagat, semper per loca obambulans condensæ inter arbores, quarum vmbra vmbra illius protegat: fieri potest vt hoc ita sit: verumtamen hoc loco declarat Deus multa de Behemoth, quæ difficulter de elephante aut alio animali possumus interpretari. Quocirca communis Patrum interpretatio sentit, Deum hanc ad litteram loqui de diabolo, magis quam de elephante.